

**รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

**A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL OF FACTORS
AFFECTING STUDENT QUALITY IN SMALL SCHOOL
UNDER THE OFFICE OF PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA IN THE NORTHEAST**

เศรษฐวัชร มัชปาไต*

ดร.มณฑนา อินทุสมบัติ**

ดร.สมาน นาวาสีทธิ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 945 แห่ง ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และใช้โปรแกรมลิสเรล 8.52 ในการวิเคราะห์ ความเข้าใจ ความตั้งใจ องค์ประกอบเชิงยืนยันและตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบตามสมมุติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 234.91$, $df = 207$, $P = 0.09$, $GFI = 0.98$, $AGFI = 0.97$, $RMSEA = 0.01$ และ $CN = 979.19$)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) อิทธิพลทางตรง 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการสอนของครู และปัจจัยด้านภาวะผู้นำครู ส่วนปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน มีขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.56, 0.14, 0.11 และ .09 ตามลำดับ 2) อิทธิพลทางอ้อมมี 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผ่านปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน ผ่านปัจจัยด้านประสิทธิภาพการสอนของครู และผ่านปัจจัยด้านภาวะผู้นำครู ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.64 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านบรรยากาศ

* ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

*** ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหาดคัมภีร์ จังหวัดเลย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

โรงเรียนส่งผ่านปัจจัยด้านภาวะผู้นำครู และผ่านปัจจัยด้านประสิทธิภาพการสอนของครู ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ 0.27 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านภาวะผู้นำครูส่งผ่านปัจจัยด้านประสิทธิภาพการสอนของครู ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ เท่ากับ 0.07 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ 3) อิทธิพลรวม 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.75 ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการสอนของครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.56 ปัจจัยด้านบรรยากาศโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.36 และปัจจัยด้านภาวะผู้นำครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.21 ตามลำดับ 4) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ของตัวแปรที่นำมาศึกษา พบว่า ตัวแปรภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา บรรยากาศโรงเรียน ภาวะผู้นำครู และประสิทธิภาพการสอนของครู ร่วมกันพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนโรงเรียนขนาดเล็กได้ร้อยละ 71

คำสำคัญ : คุณภาพผู้เรียน, โรงเรียนขนาดเล็ก

ABSTRACT

The purpose of this study was to develop a casual relationship model of the factors affecting student quality of small schools under the Offices of primary Educational service Area in the Northeast of Thailand. The samples were 945 of those schools which multi-stage random sampling was applied. The research instrument was 5-point rating scale questionnaire was applied for data collection and earned data were analyzed by computer software's for descriptive statistics and LISREL 8.52 for skewness, kurtosis, confirmatory factors analysis and to investigate the consistency between the hypotheses model and the empirical data.

The research findings were as follows

Data analysis and the results found the model's goodness of fit and the empirical data with Chi-square = 234.91, df = 207, p-value = 0.09, GFI = 0.98, AGFI = 0.97, RMSEA = 0.01 and CN = 979.19. The direct, indirect and total effects influencing the school effectiveness were as follows 1) The direct effect has four factors : teaching effectiveness ; teacher leadership ; instructional leadership ; school climate and with the influence coefficients 0.56, 0.14, 0.11 and 0.09 respectively. 2) The indirect effect has three factors : instructional leadership ; teacher leadership ; school climate and teacher leadership with the influence coefficient 0.64, 0.27 and 0.07 respectively. 3) The total effect has four factors with the influence coefficients showed : instructional leadership = 0.75 ; teaching effectiveness = 0.56 ; school climate = 0.36 and teacher leadership = 0.21 respectively. 4) Based on the findings and conclusions of this study, the predictive coefficient of the variables, it found that the variables of the instructional leadership, school climate, teacher leadership and teaching effectiveness capacity could predict the school effectiveness at 71 percent

Keywords : Student Quality, Small Schools

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มุ่งให้การศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2545) ปัญหาอุปสรรคของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียนคงถูกจำกัดด้วยสภาพทางบริบทของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “โรงเรียนขนาดเล็ก (Small Schools)” ซึ่งนับวันคงเพิ่มปริมาณมากขึ้น และส่งผลกระทบ ต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาผลที่ตามมา คือ การเรียนการสอนที่ด้อยคุณภาพลง และส่งผลกระทบต่อคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ...” (เลขาธิการสภาการศึกษา, 2555) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นคนสำคัญที่สุดในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูมีอิทธิพลต่อระดับความสำเร็จที่สูงของนักเรียน ถ้าโรงเรียนต้องการจะเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ (Findley and Findley, 1992 อ้างถึงใน Chell, 1999)

ปัจจุบันภาวะผู้นำครูเป็นส่วนประกอบสำคัญในความสำเร็จในการปฏิรูปสถานศึกษา (Lieberman, Saxl, & Miles, 2000) โดยเน้นไปที่การเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายร่วมในการพัฒนาผู้เรียน การที่ผู้เรียนจะสำเร็จในการเรียนรู้ ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการสอนของครูด้วย ดังที่ Millman (1973) กล่าวว่า พฤติกรรมการสอนในห้องเรียนเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ถ้าครูเอาใจใส่และควบคุมพฤติกรรมการสอนของตนให้เป็นไปในทิศทางที่กำหนดไว้แล้ว ย่อมจะทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายของการศึกษา จากการศึกษางานวิจัยพบว่า ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในโรงเรียนร่วมมือร่วมใจกันทำงานเพื่อให้บรรลุไปสู่จุดหมายที่สำคัญของโรงเรียนคือบรรยากาศโรงเรียน ดังงานวิจัยของภารดี อนันต์นาวิ (2545) พบว่า บรรยากาศของโรงเรียน ทำนายประสิทธิภาพของโรงเรียนได้ร้อยละ 79 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพผู้เรียน และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงมีความสนใจที่จะค้นหารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนโดยการนำตัวแปรที่คาดว่าจะมีอิทธิพลทั้งโดยตรง และมีอิทธิพลโดยทางอ้อมหรือส่งอิทธิพลผ่านตัวแปรอื่นในรูปแบบ คือภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา บรรยายภาคโรงเรียน ภาวะผู้นำครู และประสิทธิภาพการสอนของครู เพื่อค้นหาคำตอบในบริบทของการจัดการศึกษา ในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานพื้นฐานการศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ จะมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายหลักและเป้าหมายสุดท้าย (Ultimate Goal) ของการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. เพื่อศึกษาเส้นทางอิทธิพลตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2556 จำนวน 9,413 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ใช้การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้อัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างต่อจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรแบบ 10 ต่อ 1 (Hair

et al, 2006) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 630 โรงเรียน แต่เนื่องจากอัตราการตอบกลับของแบบวัดที่ส่งทางไปรษณีย์ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบกลับด้วยความจริงใจ คิดเป็นร้อยละ 70 (วิภา บำเรอจิตร, 2542) ผู้วิจัยจึง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างต่อจำนวนพหุภาคีเพิ่มเป็น 15 ต่อ 1 ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Unit Sampling) ได้จำนวนทั้งหมด 945 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ชุด ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา อังกฤษ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วัดโดยสำนักงานทดสอบทางการศึกษา (Ordinary National Education test : O-NET) ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา บรรยายภาครโรงเรียน ภาวะผู้นำครู และประสิทธิภาพการสอนของครู เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ รวมทั้งสิ้น จำนวน 104 ข้อ

3. วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทำหนังสือแนะนำตัวของผู้วิจัยถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 รวบรวมรายชื่อสถานศึกษาที่เปิดดำเนินการสอนในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา 2555 จาก <http://data.bopp-obec.info/emis/schooldata-view.php>

3.3 ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูลภายหลังจากที่ได้ส่งแบบสอบถาม โดยทำการส่งผ่านทางไปรษณีย์ภายในประเทศ และผู้ตอบแบบสอบถามคืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยแนบซองผนึกดวงตราไปรษณียากรจำหน่ายของถึงผู้วิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าความเบ้ และความโด่ง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และค่าสถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์

4.2 วิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)

4.3 การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path analysis) โดยการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบ (Goodness-of fit measures) สถิติที่ใช้ตรวจสอบ ดังนี้ 1) Chi - Square Statistics 2) Chi - Square /df 3) RMSEA 4) SRMR 5) GFI 6) CGFI 7) AGFI 8) Critical N : CN

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิจัยพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพผู้เรียน มีค่าอิทธิพลเป็นบวก

1.1 อิทธิพลทางตรง ผลการวิจัยพบว่า สัมประสิทธิ์อิทธิพลเรียงจากมากไปหาน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ได้แก่ ประสิทธิภาพการสอนของครู ภาวะผู้นำครู ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และบรรยาภาครโรงเรียน เท่ากับ .56, .14, .11, .09 ตามลำดับ

1.2 อิทธิพลทางอ้อม ผลการวิจัยพบว่า สัมประสิทธิ์อิทธิพลเรียงจากมากไปหาน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผ่านบรรยาภาครโรงเรียน ผ่านประสิทธิภาพการสอนของครู และผ่านภาวะผู้นำครู เท่ากับ .64 ส่วนบรรยาภาครโรงเรียนส่งผ่านภาวะผู้นำครู และผ่านประสิทธิภาพการสอน

ของครู เท่ากับ .27 ภาวะผู้นำครู ส่งผ่านประสิทธิภาพ การสอนของครู เท่ากับ .07

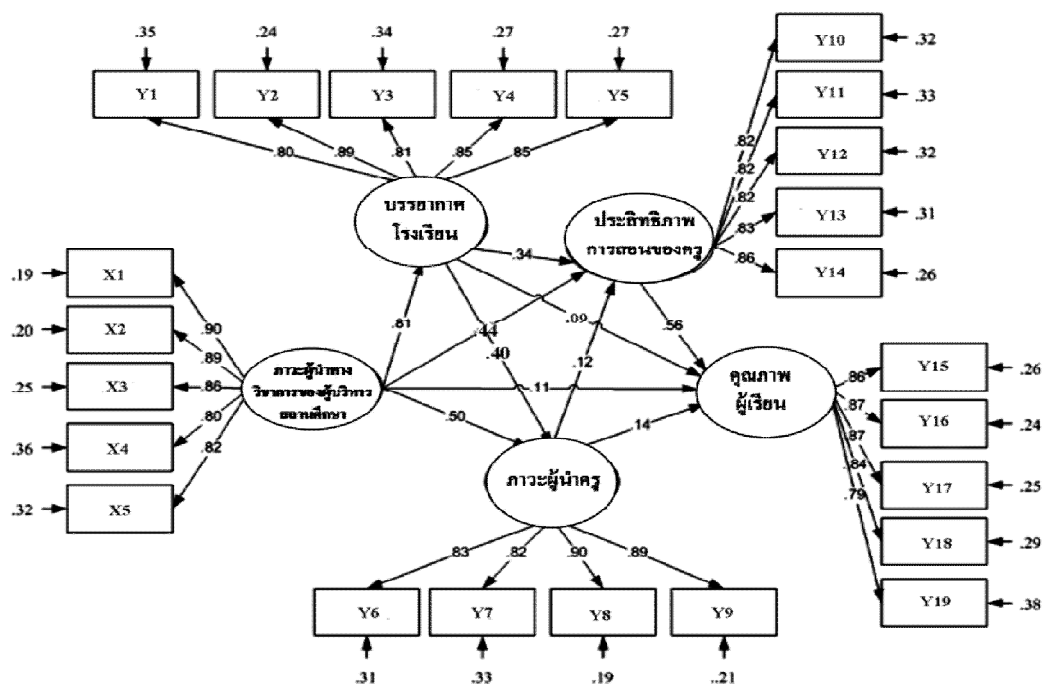
1.3 อิทธิพลรวม พิจารณาได้จากผลรวม ระหว่างอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของปัจจัย ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน เรียงตามลำดับจากค่า สัมประสิทธิ์อิทธิพลมากไปหาน้อย ดังนี้ ภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพการสอน ของครู บรรยากาศโรงเรียน และภาวะผู้นำครู ด้วย ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวม เท่ากับ .75, .56, .36, .21 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การ พยากรณ์ ของตัวแปรที่นำมาศึกษา พบว่า ตัวแปร ภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

บรรยากาศโรงเรียน ภาวะผู้นำครู และประสิทธิภาพ การสอนของครู ร่วมกันพยากรณ์คุณภาพผู้เรียน ใน โรงเรียนขนาดเล็ก ได้ร้อยละ 71

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของ โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับข้อมูลเชิง ประจักษ์

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า รูปแบบสมมติฐานมีความ สอดคล้อง กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพ ประกอบ 1

Chi-Square = 234.905, df = 207, Chi-Square /df = 1.13, p - value = 0.09, CN = 979.19, GFI = 0.98, AGFI = 0.97, RMSEA = 0.01

ภาพประกอบ 1 ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน

อภิปรายผล

การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น พบว่า มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ และสามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนได้ร้อยละ 71 ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการสอนของครู มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพผู้เรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .56 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงมากกว่าปัจจัยอื่นๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูมีความสำคัญต่อคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ซูโฮลา จิตรบรรทัด (2549) ที่พบว่า คุณภาพนักเรียนได้รับอิทธิพล โดยตรงจากพฤติกรรมการสอนของครู สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุชาติ อินทรกำแหง ณ ราชสีมา (2545) ที่พบว่า คุณภาพการสอนมีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสอดคล้องกับ Good (1983) ที่พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนสูงมาก

2. ภาวะผู้นำครู มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพผู้เรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .14 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Leithwood & Jantzi, 2000 cited in Harris, (2002) ที่พบว่า ภาวะผู้นำครูส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์และความก้าวหน้าของนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 66 นอกจากนี้ยังพบว่า ภาวะผู้นำครูส่งผลทางอ้อมเป็นบวกต่อคุณภาพผู้เรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .14 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยส่งผ่านประสิทธิภาพการสอนของครู สอดคล้องกับ สุริย์รัตน์ พัฒนเอียร (2552) ที่พบว่า ภาวะผู้นำครูส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของครู Fullan(2001) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำกับการสอนของครูว่า ความสามารถทางภาวะผู้นำมีความสำคัญในการกำหนดแรงดลใจ และคุณภาพการสอนของครู สอดคล้องกับ

(Wasley, 1991 อ้างถึงใน สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2549) กล่าวว่า การพัฒนาครูให้มีภาวะผู้นำจะส่งผลต่อประสิทธิผลของครู และคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพผู้เรียน มีขนาดอิทธิพล เท่ากับ .11 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งค่อนข้างต่ำ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2551) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนต่ำกว่าตัวแปรอื่น ๆ ในตัวแบบสอดคล้อง พัฒนะ สีหามู (2553) ที่พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก Buzzi (1991) ที่พบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารเป็นตัวทำนายความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลทางอ้อมเป็นบวกต่อคุณภาพผู้เรียนสูงกว่าทุกปัจจัย มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .64 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยส่งผ่านบรรยากาศโรงเรียน ภาวะผู้นำครู และผ่านประสิทธิภาพการสอนของครู สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัฒนะ สีหามู (2553) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีอิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อมผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ไปยังประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับ ซูโฮลา จิตรบรรทัด (2549) ที่พบว่า การนิเทศการสอนของผู้บริหารมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสอนของครู

4. บรรยากาศโรงเรียน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพผู้เรียน มีขนาดอิทธิพล เท่ากับ .08 ซึ่งค่อนข้างต่ำ สอดคล้องกับผลการวิจัยของพระมหาสมพร สุริโย (2553) ที่พบว่า บรรยากาศโรงเรียนแบบเปิดมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สอดคล้องกับสัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2551) ที่พบว่า ปัจจัยบรรยากาศของโรงเรียนส่งผลทางตรงไปยังประสิทธิผลของโรงเรียน และสอดคล้องกับ Mc Kenzie (1987) ที่พบว่า บรรยากาศโรงเรียนจะเป็นตัวแปร

ลำดับต้นๆ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า บรรยายภาคโรงเรียน ส่งผลทางอ้อมเป็นบวกต่อคุณภาพผู้เรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .27 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยส่งผ่านภาวะผู้นำครู และผ่านประสิทธิภาพการสอนของครู สอดคล้องกับ Stringer (2002) ที่พบว่า ปัจจัยด้านบรรยายภาคองค์กรมีส่วนสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติงาน คือ ครูที่มีความรับผิดชอบสูงแสดงว่ามีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Freiberg (1998) ; Heck (2000) กล่าวว่า บรรยายภาคสถานศึกษาในเชิงบวกจะทำให้ผลการปฏิบัติงานของบุคลากรดีขึ้น แสดงว่า บรรยายภาคโรงเรียนเป็นปัจจัยที่ได้รับผลจากความสามารถทางภาวะผู้นำครู และส่งไปยังประสิทธิภาพการสอนของครู และส่งตรงไปยังคุณภาพผู้เรียน

5. ผลการศึกษาอิทธิพลรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลรวมเรียงลำดับจากค่ามากไปหาน้อย คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพการสอนของครู บรรยายภาคโรงเรียน และภาวะผู้นำครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ .75, .56, .36 และ .21 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ รองลงมาคือ ประสิทธิภาพการสอนของครู และบรรยายภาคโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2551) ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการและการจัดกระบวนการเรียนรู้มีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ผลการวิจัยของชูโฮลา จิตรบรรทัด (2549) ที่พบว่า พฤติกรรมการสอน มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณภาพผู้เรียน สอดคล้องกับ Good (1983) ที่พบว่า การสอนอย่างตั้งใจจริง (Active Teaching) มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนสูงมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นผู้นำทางวิชาการ

1.2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดอบรมพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางวิชาชีพที่ทันต่อความก้าวหน้าและวิทยาการ มีความรู้ความสามารถในด้านเนื้อหา และทักษะการจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับภาระงานที่รับผิดชอบ สามารถจัดการเรียนรู้เนื้อหาสาระเพียงอย่างเดียว

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ในโรงเรียนกลาง หรือขนาดใหญ่ เนื่องจากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัจจัยและระดับคุณภาพผู้เรียนมีความแตกต่างกัน

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจเฉพาะตัวแปรที่เป็นการรับรู้ของบุคคลในเรื่องคุณภาพผู้เรียน ดังนั้น หากมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจะมีประโยชน์ในการอธิบายคุณภาพผู้เรียน ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของตัวแปรอื่นๆ นอกเหนือจากกรอบแนวคิด และตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ทั้งนี้เนื่องจากมีตัวแปรจำนวนมากที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ที่ยังไม่ได้นำมาศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ.(2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- ชูโสภา จิตบรรทัด. (2549). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- พระมหาสมพร สุริโย. (2553). **รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา**. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พัฒนา สีหาญ. (2553). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ภัทรพร เกษล้งษ์. (2549). **การวิจัยทางการศึกษา**. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ภารดี อนันต์นารี. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2550). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ ฯ : บริษัท พรักหวานกราฟิค จำกัด.
- วิภา บำเรอจิตร. (2540). อัตราการตอบกลับขั้นต่ำ ของแบบสอบถามทางไปรษณีย์ที่ทำให้ตัวประมาณค่าไม่ลำเอียง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัมฤทธิ์ ทางเพ็ง. (2551). ปัจจัยทางการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน : การพัฒนาและการตรวจสอบความตรงของตัวแบบ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุชาติ อินทรกำแหง ณ ราชสีมา. (2545). ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. สถาบันพระบรมราชชนก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสวรรค์.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2549). คุณลักษณะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา. ค้นเมื่อ 27 กันยายน 2555, จาก <http://suthep.cru.in.th/>
- สุริรัตน์ พัฒนเอียร. (2552). **ตัวแบบความสามารถทางภาวะผู้นำในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Buzzi, Michael. 1991. The Relationship of School Effectiveness to Selected Dimension of Principal's Instructional Leadership in Elementary School in the State of Connecticut. **Dissertation Abstract International**. 51,12 (June 1991): 3167-A.
- Chell, Jan. (1999). **Introducing Principals to the Role of Instructional Leadership: A summary of a master's project by Jan Chell** . Retrieved on August 28, 2007 from <http://www.ssta.sk.ca/research/leadership/95-14.htm>

- Freiberg, H. J. (1998). **Measuring school climate: Let me count the ways**. Educational Leadership 56 (1), 22-26.
- Fullan, M. (2001). **Leading in a Culture of Change**. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Good, Tomas L.(1983). Classroom Research : A Decade of Progress. **Education Psychologist**. Vol. 18, No. 3 : 127 – 144.
- Hair et al. (2006). **Multivariate data analysis 6th ed**. New Jersey. Pearson Prentice Hall.
- Harris, A. (2002) **School Improvement: What's in it for Schools?**, London Falmer Press
- Heck, R. (2000). "Examining the impact of school quality on school outcoms and improvement: A value-added approach." **Educational Administration Quarterly**.36 (4): 513-552.
- Lieberman, A., Saxl, E., and Miles, M. (2000). **Teacher leadership: ideology and practice**. In Building a professional culture in schools. New York: Teachers College Press.
- McKenzine, Michael. (1987). "Characteristics of School Climate as Determinants of Effective Schools," **Dissertation Abstracts International**. 47(12) : 4257-A.
- Millman, J. 1973. " **Passing Scores and Test Length for Domain-Reference Measure** ", Review of Education Research. 43(Spring 1973), 205-215.
- Stringer, J. 2000. **Measurement Techniques for Best Management Practices Implementation**. Cooperative Extension Service, University of Kentucky VFR-1359. 17min.
- Stueven. (1985). Elementary school principal leadership style : Its relationship to school climate. **Dissertation Abstracts International**, 46 (06), 1476-A.